

ΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

 ταν ἤμην πέρυσιν εἰς τὸ Λονδῖνον διὰ νὰ προετοιμάσω τὸ Συνέδριον ὅπερ πρόκειται νὰ λάβῃ χώραν ἐφέτος εἰς τὸ Ἐδιμβουῦργον τῆς Σκωτίας¹, ἤκουσα ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ λύσουν τὰς οικονομικὰς κρίσεις τῆς γεωργίας, τῆς ὀρυκτοβιομηχανίας καὶ τῆς οἰκοδομικῆς διὰ διανομῆς τῶν γαιῶν, ἔχοντες ὡς παράδειγμα ὅσα ἔγιναν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Κεντρικὴν Εὐρώπην:

«Κυττάξετε τί γίνεται στὴν Ῥουμανίαν, στὴν Τσεχοσλοβακίαν, στὴν Νοτιοσλαβίαν καὶ στὴν Ἑλλάδα!»

Ἄφοῦ εἶχα ἤδη εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Κοπεγχάγης τὴν τιμὴν νὰ διορισθῶ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, οἱ συνάδελφοί μου τῆς Διεθνoῦς Ἐνώσεως ὑπὲρ Φορολογίας ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας μὲ παρεκάλεσαν νὰ τοὺς ἐκθέσω κατὰ πόσον τὰ ἀποτελέσματα τῆς διανομῆς τῶν γαιῶν δικαιολογοῦν τὰς ἐλπίδας τῶν προτεινόντων ὅμοιον μέτρον εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ κατὰ πόσον ἡ διανομὴ τῶν γαιῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν θεωριῶν τοῦ Ἑρρίκου Τζώρτζ (Henry George).

Τοὺς περισσοτέρους ἀριθμούς, τοὺς ὁποίους ἀναφέρω κατωτέρω τοὺς ἔχω ἀπὸ τὴν σχετικὴν μελέτην τοῦ νῦν ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας τῆς Νοτιοσλαβίας κ. Ὁθωνος Φράγγες, ὁ ὁποῖος μόνον διὰ τὴν Ἑλλάδα ἠδύνατο νὰ σημειώσῃ — ἀνεξαργτήτως τῶν ἐθνικῶν καὶ κοινωνικῶν

¹ Εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο ὁ γράφων παρίσταται ὡς ἐπίσημος ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος. Σ. τ. Δ.

μεταβολῶν — ἐπιτυχίαν ὡς πρὸς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν.

Ὅταν μετὰ τὸν πόλεμον ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης διεδόθη ἡ ἰδέα τοῦ Διαμελισμοῦ τῆς Μεγαλοκτημοσύνης, εἰς τὴν Βουλγαρίαν δὲν εὔρε πλέον πολλὴν ἐργασίαν, ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχον παρὰ 371 ἰδιοκτῆται μὲ ἰδιοκτησίαν ἄνω τῶν 2.000 στρεμ., ἐνῶ ὑπῆρχον 550.000 ἰδιοκτῆται μὲ 10 μέχρι 100 στρεμμάτων καὶ 145.000 μὲ ὀλιγώτερα τῶν 10 στρεμμάτων.

Μολαταῦτα ἐψηφίσθη τὴν 21 Ἰουλίου 1924 ὁ νόμος περὶ ἰδρύσεως «κονδυλίων» ἐκ τῶν γαιῶν τοῦ Κράτους, τῶν Τραπεζῶν, τῶν Δήμων, τῶν Μοναστηρίων κτλ., πρὸς διανομὴν γαιῶν, ἀλλὰ αἱ πολιτικαὶ μεταβολαὶ ἠμπόδισαν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου. Ἄλλως δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰτούντων—79.521—ἦτο τόσος, ὥστε ἐκάστη οἰκογένεια δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ περισσότερον ἀπὸ ὀλίγα στρέμματα.

Τὰ μόνα συμπεράσματα, ἅτινα δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ συγκρίσεως τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας πρὸ καὶ μετὰ τὸν πόλεμον, εἶναι ἡ τεραστία αὔξησις τῆς καπνοκαλλιεργείας ἀπὸ 168.500 στρέμματα εἰς 469.500 στρέμματα, ἐνῶ ἔπεσαν γενικῶς καὶ αἱ στρεμματικαὶ ἀποδόσεις καὶ ἡ ἐξαγωγή τῶν σιτηρῶν.

Ὅμοιαι ἦσαν καὶ ἐν τῇ καθ' ἑαυτὸ Σερβίᾳ αἱ συνθήκαι τῆς μεγαλοκτημοσύνης, ὅπου τὸ δέκατον μόνον τῆς καλλιεργημένης ἐπιφανείας ἀποτελεῖται ἀπὸ ἰδιοκτησίας μεγαλυτέρας τῶν 200 στρεμμάτων. — Ἄλλὰ εἰς τὰς νέας προσαρτήσεις τῆς Νοτιοσλαβίας ὁ νόμος τῆς 25 Φεβρουαρίου 1919 ἐπέφερε μεγίστας μεταβολάς, καθόσον τὰ δύο τρίτα τῆς μεγαλοκτημοσύνης — 5 ἑκατομμ. στρεμμάτων ἀνηκόντων εἰς 582 κτηματίας — διενεμήθησαν, μὴ γινομένης φειδοῦς οὔτε διὰ τὰ ἵπποφορβεῖα, τοὺς σταθμοὺς βελτιώσεως σπόρου, τὰ φυτώρια, τὰς γεωργικὰς βιομηχανίας κτλ., ἐγκατεστάθησαν δὲ περὶ τὰς 200.000 οἰκογένειαι.

Ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως τὰ ἀποτελέσματα εἶναι καταστρεπτικά!

Ἡ καλλιεργημένη περιφέρεια τοῦ σίτου ἔπεσεν ἀπὸ 17.7 ἑκατομμύρια στρεμμάτων εἰς 16.3 ἑκατομμύρια· τῆς κριθῆς ἔπεσεν ἀπὸ 5.7 ἑκατομμ. στρεμ. εἰς 3.8 ἑκατομμ. τοῦ ἀραβο-

σίτου ἔμεινε μὲν ἡ ἴδια δηλαδὴ 19,5 ἑκατομμ. στρέμμ. ἀλλὰ ὑπεχώρησε σημαντικῶς ἡ στρεμματικὴ ἀπόδοσις, ἦτοι τοῦ ἀραβοσίτου ἀπὸ 185 χιλγρ. κατὰ τὸ στρέμμα κατῆλθεν εἰς 140, τοῦ σίτου ἀπὸ 120 χιλγρ. κατὰ τὸ στρέμμα κατῆλθεν εἰς 97, τῆς κριθῆς ἀπὸ 100 χιλγρ. κατὰ τὸ στρέμμα κατῆλθεν εἰς 80.

Ἐὰν λοιπὸν ὑπεχώρησε καὶ ἡ ἔξαγωγή κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡ μεταπολεμικὴ Γιουγκοσλαβία δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἔξαγάγῃ τόσα σιτηρὰ ὅσα ἐξῆγεν ἡ προπολεμικὴ Σερβία, τοῦτο δὲν ὀφείλεται εἰς μεγαλυτέραν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν καὶ εὐημερίαν, ἀλλὰ εἰς ὑποχώρησιν τῆς σιτοπαραγωγῆς.

Τὸ αὐτὸ περίπτου συνέβη εἰς τὴν Ῥουμανίαν: Πρὸ τοῦ πολέμου εἰς τὰ ἐδάφη τῆς σημερινῆς Ῥουμανίας αἱ κάτω τῶν χιλίων στρεμμάτων ἰδιοκτησίαι — 116 ἑκατομμ. στρεμμάτων ἐν ὄλῳ — ἀνῆκον εἰς 2 ἑκατομμ. ἰδιοκτῆτας καὶ τὰ ἄνω τῶν χιλίων στρεμμάτων περιλαμβάνοντα ἐν ὄλῳ 880 ἑκατομμ. στρεμμάτων κτήματα ἀνῆκον εἰς 13.500 ἰδιοκτῆτας.

Σειρὰ διανομῶν μετέβαλε τὴν ἀναλογίαν καὶ σήμερον αἱ μικρότεραι τῶν χιλίων στρεμμάτων ἐκτάσεις καλύπτουσιν 179 ἑκατομμ. στρεμμάτων καὶ αἱ μεγάλαι 22,5 ἑκατομμύρια στρεμμάτων.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν τὸ ἴδιον μὲ τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς σημερινῆς Ῥουμανίας:

Ἡ σιτοπαραγωγὴ ὑποχωρεῖ ἀπὸ 4.570.000 τόννους προπολεμικῶς εἰς 1.900.000 καὶ ἡ παραγωγὴ τοῦ ἀραβοσίτου ἀπὸ 5.900.000 εἰς 3.900.000. Ὑποχωροῦν καὶ αἱ στρεμματικαὶ ἀποδόσεις δι' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ νέου βασιλείου: τοῦ μὲν σίτου ἀπὸ 129 εἰς 86 καὶ τοῦ ἀραβοσίτου ἀπὸ 131 εἰς 98 χιλιόγραμμα κατὰ στρέμμα.

Ἡ δὲ ἔξαγωγή ἀντανακλᾷ ὅλην τὴν ἀπελπιστικὴν καταστροφὴν διὰ τῶν τεσσάρων κατωτέρω ἀριθμῶν:

Ἐξαγωγή πρὸ τοῦ πολέμου: τῆς προπολεμικῆς Βλαχομολδαβίας: εἰς σῖτον 1.300.000 τόννων, εἰς ἀραβόσιτον 984 τόννων.

Ἐξαγωγή τῆς μεταπολεμικῆς Ρουμανίας: εἰς σίτον 250.000 τόννων, εἰς ἀραβόσιτον 650.000 τόννων.

Ἄρα καὶ ἐδῶ ἡ ὑπερδιπλασία χώρα δὲν δύναται νὰ φθάσῃ τὴν προπολεμικὴν ἔξαγωγὴν τῆς πολὺ μικροτέρας προπολεμικῆς ἐπικρατείας.

*
* *

Ὅταν γίνεται λόγος περὶ ῥιζικοῦ διασκορπισμοῦ τῶν μεγάλων κτημάτων, δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τὴν Τσεχοσλοβακίαν, καίτοι ἡ ἀγροτικὴ τῆς μεταρρυθμίσις ἔγινε μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ περιορίσῃ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ γεωμανανοφώνου καὶ οὐγγροφώνου στοιχείου καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ τσεχικοῦ καὶ τοῦ σλοβακικοῦ στοιχείου. Δεδομένου ὅτι προπολεμικῶς ἀνὰ 32 μέχρι 43 % τῶν τεσσάρων ἐπαρχιῶν — Βοημίας, Μοραβίας, Σιλεσίας καὶ Σλοβακίας — ἀνήκον εἰς ὀλίγας χιλιάδας μεγαλοκτημόνων, ἡ διανομὴ εὔρε περιτὰ 40 ἑκατομμύρια στρεμμάτων — δηλ. τὰ 28 % τῆς ὅλης Τσεχοσλοβακικῆς Δημοκρατίας διὰ τὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς ἐθνικόφρονας Τσέχους καὶ Σλοβάκους «λοχίτας».

Ἐννοεῖται ὅτι καὶ εἰς τὴν Αὐστρίαν ἡ ἰδέα τῆς Διανομῆς τῶν γαιῶν εἶχε τὴν ἀντανάκλασίν της, ἀλλὰ περιορίσθη ἡ αὐστριακὴ νομοθεσία εἰς τὸν νόμον περὶ «Ἐπανεποικισμοῦ» τοῦ 1919. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, ὅσοι χωρικοὶ ἦσαν ὅσων οἱ γονεῖς ἀπὸ τὸ 1870 καὶ πέραν ἐπώλησαν τὸ κτῆμα των εἰς μεγαλοκτήμονα πρὸς στρογγύλευσιν τῆς ἰδιοκτησίας του, δικαιοῦνται νὰ ἐπαναζητήσωσι τὴν ἀπαλλοτριώσιν τοῦ μεριδίου τούτου. Ὡς πρὸς τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν γεωργῶν ὁ νόμος ἀπεδείχθη τελείως ἀνεπαρκῆς ἀσήμαντος μόνον ἀριθμὸς χωρικῶν ἢ ἀπογόνων τοιούτων ἐδράξαντο τῆς εὐκαιρίας ταύτης διὰ νὰ γίνωσιν ἰδιοκτῆται· ἐν ὅλῳ 470 καλλιεργηταὶ ἀπέκτησαν περὶ τὰς 75.000 στρεμμάτων ἐντὸς τῆς μέχρι σήμερον δεκαετίας, καὶ περὶ τὰς 100.000 στρεμμάτων ἐπανεδόθησαν εἰς 1728 χωρικούς, ἀφ' ὧν εἶχον ἐντὸς τῆς ἑξηκονταετίας 1870 - 1920 ἀφαιρεθῆ ὡς λωρίδες ἢ τεμάχια.

Ἡ ἀποτυχία τοῦ μέτρου τούτου ἐξηγεῖται, διότι ἡ αἰτία

τῆς πωλήσεως ἦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ἐξ οἰκονομικῶν καὶ φυσικῶν συνθηκῶν τῶν ἐν λόγῳ γαιῶν ἀνεπάρκεια ἀποδόσεως, ἣτις δὲν ἀλλάσσει μὲ τὴν ἀλλαγὴν ἰδιοκτητοῦ, οὕτως ὥστε ὁ δικαιούχος δὲν ἠσθάτετο οἰανδήποτε ὄρεξιν νὰ ριψοκινδυνεύσῃ καὶ πάλιν κόπους καὶ κεφάλαια ἐκεῖ ὅπου οἱ πρόγονοι ἤδη εἶχον ἀποτύχει.

*
* *

Πρὸς βελτίωσιν τῆς ἀποδόσεως τῆς Γεωργίας αἱ Αὐστριακαὶ Ἀρχαὶ καὶ Ὁργανώσεις ἔδειξαν θαυμασίαν δραστηριότητα καὶ οὕτω βλέπομεν ὡς ἀποτέλεσμα ἐνενεταμένης προπαγάνδας αὐξῆσιν τῆς τε ἐκτάσεως τῆς καλλιεργημένης ἐπιφανείας καὶ τῆς στρεμματικῆς ἀποδόσεως ὄχι μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1919, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν μέσον ὄρον τῆς τελευταίας πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Αὐστριακῆς Δημοκρατίας δεκαετίας: Ἀναφέρω ὡς παράδειγμα τὸν σῖτον: Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Αὐστριακῆς Δημοκρατίας:

		Μέσος ὄρος 1909 - 1918	1919	1923	1928	Αὐξῆσις ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1919
Καλλιεργημένη ἐκτασις	εἰς στρέμμ.	1.859.000	1.500.000	1.900.000	2.100.000	+ 38 0/0
Στρεμματικὴ ἀπόδοσις	εἰς χιλιόγρ.	124	93	134	160	+ 72 0/0
Ἐτησίᾳ παραγωγὴ	εἰς τόννους	229.780	139.200	241.910	352.5000	+ 150 0/0

Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Κάτω Αὐστρίας (Basse Autriche).

		Μέσος ὄρος 1909 - 1918	1919	1923	1928	Αὐξῆσις ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1919
Καλλιεργημένη ἐκτασις	εἰς τρέμμ.	742.000	580.000	749.000	770.000	+ 33 0/0
Στρεμματικὴ ἀπόδοσις	εἰς χιλιόγρ.	134	87	138	188	+ 117 0/0
Ἐτησίᾳ παραγωγὴ	εἰς τόννους	99.640	50.900	103.143	145.000	+ 180 0/0

Ἄλλαι ἐνέργειαι προσπαθοῦν νὰ φέρουν βελτίωσιν διὰ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Λίμνης τοῦ Νόι-Σίδλ, ἢ δι' ὁμοίων ἔργων. Ἄλλὰ λεπτομερεῖς ἐξετάσεις τῆς στρεμματικῆς ἀποδόσεως καὶ τῶν σχετικῶν ἐξόδων καὶ εἰσοδημάτων ἀποδεικνύουν ὅτι *ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας* ἡ Γεωργία τῆς Αὐστρίας εἰς καλὰς μόνον ἐσοδίας καὶ μόνον εἰς μικρὸν μέρος τῆς καλλιεργημένης ἐκτάσεως ἀποδίδει καθαρὸν ἔσοδον, ἐνῶ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἀγρῶν δὲν ἔχουν διὰ τὸν καλλιεργοῦντα οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην ἀπόδοσιν, μὴ ἀναλογοῦσαν οὔτε κατὰ προσέγγισιν πρὸς τὸ γλισχρότερον ἐργομισθιον τῆς βιομηχανίας. Δεδομένου ὅτι οἱ αὐστριακοὶ γαιοκτήμονες εἶναι σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν αὐτοκαλλιεργηταί, δὲν πρόκειται περὶ ζητήματος ἰδιοκτησίας, καὶ δεδομένου ὅτι παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας δὲν κατέστη δυνατόν ἐκ τῶν θετικῶν ὑπολογισμῶν νὰ ἀποδείξῃ τις ὅτι ἡ μεγαλοκτημοσύνη ἔχει μικροτέραν ἢ μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν τῆς μικροκτημοσύνης, δὲν εἶναι οὔτε ζήτημα μεγέθους τοῦ κτήματος νὰ ἐξακριβωθῇ ποῖοι ἀγροὶ δίδουν τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα.

Διὰ τοῦτο ἐπιτρέπατέ μου νὰ σᾶς ἀναφέρω τοὺς ἀριθμοὺς σχετικῆς ἐρεῦνης, ἣν ἔκαμεν ὁ Αὐστριακὸς Σύνδεσμος τῶν ὀπαδῶν τῆς ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας Φορολογίας. Τὰ χρησιμοποιηθέντα παραδείγματα «ἀγρονομικῆς λογιστικῆς» μετὰ πολλῶν κόπων ἐξηκρίβωσαν τὰ διάφορα Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια τῆς Αὐστρίας συμφώνως πρὸς τὰς ὁμοίας ἐρεῦνας τῶν Ἑλβετικῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων καὶ κατὰ τὰς σχετικὰς ὁδηγίας τοῦ δεινοῦ Ἑλβετοῦ καθηγητοῦ Λάουρ (Dr. Laur). Ἐὰν συγκριθῶσιν οἱ ἀριθμοὶ ἀκαθαρίστων ἐσόδων, γενικῶν ἐξόδων καὶ καθαρᾶς ἀποδόσεως, ἀφοῦ τοὺς τακτοποιήσωμεν κατὰ τὴν *θέσιν* τοῦ κτήματος ὡς πρὸς τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν ἀγορῶν κατα-

ναλώσεως, βλέπομεν ὅτι ἡ ἐπίδρασις τῆς θέσεως ἔχει πολὺ μεγαλυτέραν σημασίαν παρὰ ἡ ἔκτασις τοῦ κτήματος ἢ ἔστω καὶ ἡ εὐφορία τοῦ ἀγροῦ.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ καθαρὰ πρόσοδος εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἀκαθαρίστων ἐσόδων καὶ ἑξόδων, δὲν φθάνει πρὸς αὐξήσιν τῆς καθαρᾶς προσόδου νὰ αὐξήσωμεν τὴν ἀκαθάριστον πρόσοδον, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσπαθῆσωμεν νὰ περιορίσωμεν τὰ ἑξόδα· καὶ ὅταν βλέπωμεν ὅτι περισσότερον τοῦ ἡμίσεως τῶν ἑξόδων εἶναι φόροι ὅλων τῶν εἰδῶν, φόροι οἵτινες ἐπιβαρύνουν καὶ ἐκείνους τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, πὺ δὲν ἔχουν καθαρὰν πρόσοδον, τότε πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ καταργηθοῦν ἐκεῖνοι οἱ φόροι, πὺ ἐπιβαρύνουν τοὺς μὴ ἔχοντας καθαρὰν πρόσοδον καὶ νὰ ἀντικατασταθοῦν διὰ φόρου ἐπιβαρύνοντος μόνον τοὺς ἔχοντας καθαρὰν πρόσοδον.

Φέρω ὡς παράδειγμα τῆς ἐπιρροῆς τῆς «θέσεως» τοῦ ἀγροῦ τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ Γεωργικοῦ ἐπιμελητηρίου τοῦ Λίντς τῆς Ἄνω Αὐστρίας διὰ τὸ ἔτος 1926 μὲ μετρίαν ἐσοδείαν καὶ διὰ τὸ ἔτος 1927 μὲ ἀρίστην ἐσοδείαν :

Ἡ κατηγορία V. ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνηθείας εἶναι ἀνύπαρκτος.

	I Μικροκτημ. και κτηπουροί πλη- σίον αγορών.	II 'Αγρόται σιτο- παραγωγοί πλη- σίον σιδηροδρ- γραμμών.	IV 'Αγρόται εϋ- φόρων αλλά άποκέντρων περιφερειών.	V 'Αγρότ. όλιγώτε- ρον εϋφόρ. και πλέον άποκέν. περιφερειών.
'Ακαθάρσιτος πρόσδοδος εις σελλ. κατά 10 στρέμ. ή δραχμὰς κατά στρέμμα	917.	650.	289.	200.
"Εξοδα παραγωγῆς	807.	655.	397.	350.
Καθαρά πρόσδοδος, ἤτοι τὸ ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου εἰσπραττόμενον μέρος τῆς ἐγγείου προσόδου . .	110.	μεῖον 5.	μεῖον 108	μεῖον 150.

Καὶ δεύτερος πίναξ δεικνύει τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἔτους 1927, ἔτους μὲ ἔσοδείαν πολὺ καλυτέραν τοῦ 1926.

	I Μικροκτημ. και κτηπουροί πλη- σιον αγορών.	II 'Αγρόται πεδιάδος.	III 'Αγρόται λοφώδων μερών	IV 'Αγρόται εὐ- φόρων ἀλλὰ ἀποκέντρων περιφερειών.
Μέση ἀπόστασις τοῦ σιδηροδρ. σταθμοῦ...	0. χμ.	3,8- χμ.	6,0 χμ.	8,1 χμ.
'Ακαθάριστ. πρόσδοδος .	1200.	800.	270.	430.
"Ἐξοδα παραγωγῆς...	950.	660.	270.	400.
Καθαρά πρόσδοδος, ἤτοι τὸ ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου εἰσπρατιόμενον μέρος τῆς ἐγγείου προσόδου ..	250.	140.	0.	30.

Ὅταν συγκρίνωμεν τοὺς δύο πίνακας, βλέπομεν ὅτι μόνον κατὰ τὰ ἔτη καλῆς ἐσοδίας πάντες οἱ ἀγρόται ἔχουν ὑπό-

λοιπον εἰς τὴν καθαρὰν πρόσδοτον, ἐνῶ κατὰ τὰ ἔτη μέσης παραγωγικότητος μέγα μέρος τῶν ἀγροτῶν ἔχουν νὰ ὑποστῶσι μεγαλύτερα ἔξοδα παραγωγῆς ἀπὸ τὴν ἀκαθάριστον πρόσδοτον. Αὐτὸ βεβαίως δὲν εἶναι νέα βεβαίωσις, ἀλλὰ οἱ ἐλάχιστοι καὶ μεταξὺ τῶν ἀγροτῶν καὶ γεωπόνων ἀντιλαμβάνονται, ὅτι τὸ ὄριον τῆς παραγωγικότητος εὐρίσκεται εἰς ἄμεσον γειτνίασιν τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἢ ὀλίγα χμ. ἀπὸ τὴν ἀγοράν.

Σημειωτέον ὅτι καὶ ὁ ἰδιοκτῆτης, οὗ ἡ καθαρὰ ἐτησία ἀπόδοσις εἶναι ἀρνητικὴ, οὕτως ὥστε χάνει περὶ τὰς 100 δραχμὰς κατὰ στρέμμα ἐτησίως, φορολογεῖται κατὰ τοὺς ἐν Αὐστρία (καὶ ἀλλαχοῦ) ἰσχύοντας νόμους διὰ τοῦ κληρονομικοῦ φόρου ἀναλόγως τῆς ἀκαθαρίστου προσόδοτον, ὅτι ἀναγκάζεται ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς ἀναλόγως τῆς ἀκαθαρίστου ἐσοδείας νὰ «ἐξαγοράσῃ» τοὺς νεωτέρους ἀδελφούς, ἀρχίζει δηλαδὴ ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν τῆς λειτουργίας τῆς ἐπιχειρήσεώς του μὲ χρεὴ ἅτινα φυσικῶ τῶ λόγῳ ὀλονὲν αὐξάνουν μὲ τὸν καιρόν. Οὕτω βλέπομεν τὴν ὀλεθρίαν ἐπιρροὴν τῆς σημερινῆς φορολογίας. Ἡ ὀλεθρία αὕτη ἐπιρροὴ δῆξύνεται εἰς ἀφάνταστον σημεῖον, ἐὰν παρατηρήσωμεν ὅτι οἱ τρέχοντες καὶ ἀόρατοι «ἔμμεσοι» φόροι ἀποτελοῦν πολλαπλάσιον τῶν κοινῶς ὡς ἀπαισιωτέρων πάντων χαρακτηρισθέντων ἀμέσων φόρων. — Διὰ τὴν Αὐστρίαν π.χ. ὑπελογίσθη ὅτι κατὰ μέσον ὄρον οἱ κατ' ἄτομον φόροι ἀνέρχονται εἰς σελλ. 430, ἐνῶ τὸ κατὰ ἄτομον ἐτήσιον ἐσόδημα εἶναι μόνις σελλ. 770.

Οὕτως ἐκ τῶν πέντε δισεκατομμ. αὐστριακῶν σελλινίων (= 55 δισεκατομμ. δραχμῶν) μόνον 2,2 δισεκατ. σελλ. (25 δισεκατ. δραχμῶν) μένουσιν πραγματικῶς ὡς καθαρὰ πρόσδοτος εἰς τὰ ἄτομα, ἐνῶ 3,8 (= 30 δισεκατ. δρχ.) καταβρο-

χθίζονται ἀπὸ τὸ κράτος καὶ τὰ λοιπὰ φορολογικὰ νομικὰ πρόσωπα! Δὲν πρέπει νὰ φανῆ παραξενον, ἐὰν παρ' ὅλας τὰς προσπάθειάς τῶν ἀμέσων φόρων νὰ φορολογοῦν καὶ ἐπιβαρύνουν μόνον τοὺς «πλουσίους», καὶ ὁ πλεόν πτωχὸς καὶ ὁ ἄεργος καὶ ὁ ἐπαίτης εἰς ἑκάστην του δαπάνην πληρώνει τὸ διπλάσιον ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἐπλήρωνεν, ἐὰν δὲν εἶχε νὰ πληρώνη καὶ τὸ μερίδιον τῶν φόρων, μερίδιον ἀνάλογον ἴσως πρὸς τὴν ἀκαθάριστον πρόσδοδόν του, ἀλλὰ ἀνεκφράστως δυσανάλογον πρὸς τὴν καθαρὰν του — μηδαμινὴν — πρόσδοδον.

Κατάργησις τοῦ νῦν ἐπικρατοῦντος φορολογικοῦ συστήματος καὶ ἐφαρμογὴ τῆς ἐνιαίας φορολογίας τῆς πραγματικῶς «καθαρᾶς», δηλαδή φορολογίας, ἐπὶ τῆς ἐγγείου ἀξίας, θὰ ἐτροποποιεῖ κατὰ τὸν κατωτέρω τρόπον τὸν πίνακα τῆς ἀγροτικῆς ἐσοδείας τοῦ 1927:

Τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς θὰ ἡλαττοῦντο κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ τὸ ἥμισυ τῶν καθαρῶν ἐγγείων προσόδων θὰ εἰσεπράττοντο, ἄνευ τῶν σημερινῶν βλαβερῶν συνεπειῶν (περιορισμὸς τῆς παραγωγῆς, ποικιλία φόρων, ἐπιβάρυνσις ἄλλων προσώπων ἐκτὸς τοῦ καταβάλλοντος τὸν φόρον, ἀνάγκη κατασκοπίας καὶ καταφυγῆς εἰς συκοφάντας κ.τ.λ.)

	I Μικροκτη- ματρία.	II Ἀγρόται πλη- σίον σιδηροδρ. σταθμῶν	IV Ἀγρόται εὐ- φόρων ἀλλὰ ἀποκέντρων περιφερειῶν	V Ἀγρότ. ὀλιγώτε- ρον εὐφόρ. καὶ πλεόν ἀποκ. περιφερειῶν.
Ἀκαθάριστος πρόσδοδος ὡς ἄνω	917.—	650.—	290.—	200.—
Ἐξοδα παραγωγῆς τὸ ἥμισυ τῶν ἀνωτέρω ..	404.—	330.—	200.—	175.—
Ἐγγειος πρόσδοδος	513.—	320.—	90.—	25.—
Ὁ ἐπὶ τῆς ἐγγείου ἀξίας φόρος = 50 % τῆς ἐγγείου προσόδου	256.50	160.—	45.—	12.50
Ὡς καθαρά πρόσδοδος εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀπομένον μερίδιον ..	256.50	160.—	45.—	12.50

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι αἱ κατηγορίαι « II » εἶναι συχνότεραι ἀπὸ τὰς κατηγορίας « I », καὶ αἱ κατηγορίαι « III » συχνότεραι

τῶν κατηγοριῶν « Π », πρέπει νὰ συγκεντρώσωμεν ὅλην τὴν προσοχὴν μας ἐπὶ τῶν πλέον συχνῶν κατηγοριῶν « V » αἵτινες κατὰ τὸ σημερινὸν φορολογικὸν σύστημα μένουσιν ἀνεκμετάλλευτοι καὶ συνεπῶς ἄκαρποι καὶ διὰ τὸν ἰδιοκτήτην καὶ διὰ τὴν φορολογίαν, ἀλλὰ θὰ ἐκαρποφόρουν ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας φορολογίας, καὶ διὰ τοῦτον καὶ διὰ τὸ φορολογοῦν νομικὸν πρόσωπον.

Ἄλλὰ πρὶν ἐξετάσω τὰς δοκιμὰς μεταρρυθμίσεων διὰ τοιοῦτου εἴδους φορολογίας, θέλω ἀναφέρει τὰς προσπάθειας λύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος, ἅς ἐπιδιώκουν ἡ Αὐστρία, Ἱταλία, Κάτω Χῶραι καὶ Δανία: δι' ἀποξηράνσεως λιμνῶν καὶ ἐλῶν. Ἡ Αὐστρία μὲ καλλιέργησιμον ἔκτασιν 25.000.000 στρεμμάτων θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ περὶ τὰ 5.000.000 στρέμματα διὰ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς λίμνης τοῦ Νόι - Σιδλ καὶ ἄλλων ὁμοίων λιμναζόντων ὑδάτων. Ἡ Ἱταλία τοῦ Μουσολίνη ἔχει εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς «μάχης τοῦ σίτου» τὴν ἀποξήρανσιν καὶ διοχέτευσιν ἐλῶν, 10.000.000 στρεμμάτων. Ἡ Ζουίδερ - Ζεε τῶν Κάτω Χωρῶν, ἡ «Δωδεκάτη Ἐπαρχία τῆς Ὀλλανδίας», θὰ προσφέρῃ εἰς τὴν ὀλλανδικὴν γεωργίαν 2.000.000 στρέμματα, ὅταν ἐπὶ ὅλης τῆς ἐκτάσεως οἱ ἀκούραστοι ἀνεμόμυλοι θὰ ἐπαναφέρουν εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν τὰ ὕδατα, ἅτινα ροφοῦν ἀπὸ «ἀγρούς» εὐρισκομένους σήμερον 2 μέχρι 5 μέτρων ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ὅμοια ἐργασία ἐγένετο ἤδη εἰς τὴν δανικὴν νῆσον Λωλανδίαν, τὴν «Δανικὴν Ὀλλανδίαν». ὅπου μέγα ἐπίχωμα ἐπανέκτησε ἀπὸ τὴν Βαλτικὴν 600.000 στρέμματα, ἅτινα αὕτη εἶχε πλημμυρίσει κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας.

Ἄλλὰ συγχρόνως ἡ Δανία ἐνόησε ὅτι ὁ πλέον ἐπικίνδυνος καταποντισμὸς τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἐνὸς ἔθνους δὲν εἶναι τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ ἡ ἀνωτέρω σχολιασθεῖσα γενικὴ πλημμύρα τῶν πόρων παραγωγῆς διὰ τῆς ὅλης διόλου βλαβεραῆς φορολογίας. Διὰ τοῦτο μετὰ μακροετῆ προπαγάνδαν οἱ ὁπαδοὶ τῶν θεωριῶν περὶ φορολογίας τῆς Ἑγγείου Ἀξίας κατῶρθωσαν νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τὰς δύο Βουλὰς τῆς Δανίας παραδειγματικὴν φορολογίαν ἐπὶ τῆς

Ἑγγείου Ἀξίας, ἀφοῦ προηγουμένως εἶχον καταργηθῆ 52 % τῶν δημοτικῶν ἢ 23 % τοῦ συνόλου τῶν ὑπαρχόντων μέχρι τοῦδε φόρων. Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς **καταργήσεως φόρων** εἶναι τὸ σημαντικώτερον τεκμήριον τὸ διακρίνον τὸν Φορολογικὸν Νόμον τῆς Δανίας τῆς 31^{ης} Μαρτίου 1926 ἀπὸ ὁμοίας μεταρρυθμίσεις διὰ τῆς ἀπλῆς ἐφαρμογῆς φορολογίας ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας ἄνευ καταργήσεως ἄλλων φόρων. Τοιαύτη ἐφαρμογή ἄνευ καταργήσεως ἦσαν οἱ νόμοι τῆς Δημορχίας Βιέννης τοῦ 1919 καὶ τοῦ 1929 καὶ οἱ Νόμοι τοῦ Ἀγγαλι τοῦ 1923 καὶ 1925.

Τὴν 18 Δεκεμβρίου 1919 ὁ Δῆμος τῆς Βιέννης ἀπεφάσισε φόρον τὸν ὁποῖον ἐκάλεσε «Φόρον ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας». Ὡς φόρος ἐπρόκειτο νὰ εἰσπραχθῶσι ἀνὰ 5 τοῖς χιλίοις τῆς «κοινῆς ἀγοραίας ἀξίας τοῦ καθαροῦ ἐδάφους». Τὸ τότε ὑπάρχον ἐνοικιοστάσιον, οἱ συγχρόνως μὲ τὸν ἄνω φόρον ἀποφασισθέντες ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν καὶ λοιποὶ φόροι καὶ ὁ ἐξευτελισμὸς τοῦ αὐστριακοῦ νομίσματος (εἰς τὸ δεκαπεντάκις χιλιοστὸν τῆς χρυσοῦς τοῦ ἀξίας) ἠμπόδιζαν τὸ σχηματισμὸν πραγματικῆς ἐκ τῆς κεφαλοποιήσεως τῆς ἀποδόσεως ὑπολογιστέας ἀξίας οὕτω μὴ ὑπαρχούσης ἐγγείου ἀξίας τοῦ ἐδάφους, ἀπέτυχε τελείως καὶ ἐδυσφημήθη ἢ τροποποιήσις αὕτη. Τὸν παρελθόντα Ἰούνιον 1929 ἀνεστήθη καὶ πάλιν ὑπὸ τὸ ἴδιον ὄνομα περισσότερον ἀπὸ τὴν τελειότητα ἀπομακρυνόμενος φόρος, ἄνευ καταργήσεως οἰοῦδήποτε ἄλλου φόρου.

Ὅμοιως τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς Πρωσσίας εὐρισκόμενον κράτος Ἀγγαλι ἐψήφισε τὴν 4 Ἀπριλίου 1923 «φόρον ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας» ἄνευ οἰασδήποτε καταργήσεως ἄλλου φόρου, ἀλλὰ συγχρόνως μὲ τὴν ἐφαρμογὴν σημαντικῆς αὐξήσεως τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν φόρου.

Συχνὰ συναντᾶ κανεὶς τὴν ἀντίληψιν ὅτι ὁ «φόρος ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας» στρέφεται ἀδίκως κατὰ τῶν γεωπόνων. Πόσον ἐσφαλμένη εἶναι ἡ ἀντίληψις αὕτη ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ φόρος ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας τῆς Δανίας (31 Μαρτίου 1926) ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπίμονον προπαγάνδαν τῶν ἰδίων Μικροαγροτῶν (Husmaend), οἵτινες

σήμερον ἀποτελοῦν ὄργανισμὸν 250.000 μελῶν, διαθέτοντες ἄνω τῶν 350.000 ἐκ τῶν 1.500.000 ψήφων τῆς Δανίας. Ὁ Ὄργανισμὸς οὗτος ἰδρύθη ἐν Κιέγε τὴν 8^{ην} Νοεμβρίου 1902 ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ψηφίσματος, ὅπερ τονίζει ὅτι «οἱ Μικροαγρόται οὐδὲν προνόμιον οἰασθήποτε φύσεως εἰς τὴν φορολογίαν ζητοῦν, ἀλλὰ περιορίζονται εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῆς ταχίστης καταργήσεως τῶν δασμῶν καὶ τῶν παντοίων φόρων καὶ τελῶν, ἅτινα ἐπιβαρύνουν τὰ τροφίμα, τὰ ἐνδύματα, τὰ ἐπιπλα, τὰς οἰκίας, τὰς μηχανάς, τὰ ἐργαλεῖα, τὸν σπόρον, τοὺς μισθοὺς, καὶ τὰ ὑλικά». . . . καὶ «νὰ καλύπτονται αἱ δημοσίαι ἀνάγκαι διὰ «φόρου ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας». Ἡ δὲ ἐκπληκτικὴ ἔκβασις τῶν δανικῶν ἐκλογῶν τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1929 (ὡς καὶ ἡ ἄλλο τόσον ἐκπληκτικὴ ἔκβασις τῶν ἀγγλικῶν ἐκλογῶν τοῦ Ἰουνίου 1929) ὀφείλεται εἰς τὴν ρητὴν ὑπόσχεσιν τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν, ὅτι θὰ ὑποστηρίξουν τὴν ἀντικατάστασιν τῶν σημερινῶν κατὰ τῆς παραγωγῆς καὶ εὐημερίας ἐχθρικῶν φόρων, δι' αὐξήσεως τοῦ συντελεστοῦ τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας» (Grundskyld).

*
* *

Τώρα μᾶς ἀπομένει νὰ ὀμιλήσωμεν περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ συνεπειῶν τοῦ διαμελισμοῦ τῆς Μεγάλης Ἰδιοκτησίας εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ πρῶτος διαμελισμὸς ἔγινε πρὸ τῆς Μικρασιατικῆς Κἀταστροφῆς καὶ περιελάμβανε ἐνάμισυ ἑκατομμύριον στρεμμάτων, ἅτινα ἐδόθησαν ἀνὰ 72 περίπου στρέμματα εἰς 21.750 οἰκογενείας.

Ἡ δευτέρα διανομὴ δικαιολογημένη διὰ τοῦ μέτρου τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν», ἦν ἐπεφύλαττεν ἡ παγκόσμιος ἱστορία εἰς τὴν ἡμετέραν γενεάν, περιελάμβανε πενταπλασίαν τῆς ἀνωτέρω ἔκτασιν διενεμήθησαν, κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς τῆς μελέτης τοῦ κ. Ἐμμ. Τσουδεροῦ εἰς τὴν Revue d'Économie Politique, 7.803 τετρ. χιλίον. μετὰξὺ 150.000 οἰκογενειῶν ἀνὰ 52 στρέμματα κατὰ οἰκογένειαν.

Καίτοι μόνον τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἑλληνικῆς διανομῆς

δύναται νὰ συγκριθῆ ὡς πρὸς τοὺς ὄρους, ὅφ' οὓς ἔλαβε χώραν, μὲ τὴν Ῥουμανικὴν ἢ τὴν Νοτιοσλαυικὴν Ἀγροτικὴν Μεταρρυθμισιν, διότι μόνον τοῦτο τὸ μέρος ἔγινε ἄνευ αὐξήσεως πληθυσμοῦ, τίθεται τὸ ἐρώτημα: « Ποῖον τὸ συνολικὸν ἀποτέλεσμα τῶν δύο μερῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀγροτικῆς Μεταρρυθμίσεως;

Ἡ καλλιεργημένη ἔκτασις τοῦ σιτοπαραγωγικοῦ ἐδάφους ἀνέβη ἀπὸ 13.900.000 στρέμματα κατὰ τὸ 1919 εἰς 18.000.000 κατὰ τὸ 1924, δηλαδὴ κατὰ 30% ἢ ἔκτασις τοῦ καπνεπαραγωγικοῦ ἐδάφους ἀπὸ 150.000 στρ. τοῦ 1911 εἰς 650.000 στρ. τοῦ 1927, δηλ. εἰς τὸ τετραπλάσιον! Παρὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας, ἥτις ἠνάγκασε νὰ προσληφθῶσι καὶ ὀλιγώτερον εὐφοροὶ ἀγροί, ἡ συνολικὴ παραγωγή ἀνῆλθε διὰ τὰ σπουδαιότερα προϊόντα εἰς ἀπίστευτον σημεῖον:

Ἡ συνολικὴ παραγωγή τοῦ σίτου ἀνέβη ἀπὸ 700.000 τόννους τοῦ 1917 εἰς 900.000 τόννους τοῦ 1926, ἡ παραγωγή ἀραβοσίτου ἀπὸ 100.000 προπολεμικῶς εἰς 200.000 μετὰ τὸν πόλεμον, καὶ ἡ συνολικὴ ἀπόδοσις τοῦ καπνοῦ ἀπὸ 20.000 τόννους εἰς 60.000.

Ὅταν πρόκειται περὶ ἐμπορευμάτων προοριζομένων διὰ τὴν ἐξαγωγήν, ὡς γίνεται τοῦτο μὲ τὸν οἶνον καὶ τὸν καπνόν, τότε καὶ ἡ ἐξαγωγή ἀποτελεῖ μέτρον τῆς εὐπορίας καὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς παραγωγῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν καπνόν, ἡ ἐξαγωγή του ἀνέβη ἀπὸ τὸ ἔτος 1913 ἕως τὸ ἔτος 1927 ἀπὸ 10 χιλιάδας τόννους εἰς 55.000, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγήν τοῦ οἴνου αὕτη ἀνέβη ἀπὸ τὸ 1911 ἕως τὸ 1927 ἀπὸ 61.000 τόννους εἰς 130.000.

Ἡ σύγκρισις τῶν λαμπρῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀγροτικῆς Μεταρρυθμίσεως μετὰ τῶν λοιπῶν χωρῶν τῆς Βαλκανικῆς, Νοτιοσλαβίας καὶ Ῥουμανίας πρὸ παντός, ἀποδεικνύει κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον τὴν ὀρθότητα τῆς θεωρίας τοῦ Henry George, ὁ ὁποῖος μόνον συνεπείᾳ ἀσυγχωρήτου παρεξηγήσεως θεωρεῖται ὑπὸ τινῶν ὡς πρωταίτιος τῆς περὶ διανομῆς τῶν γαιῶν προπαγάνδας. Καὶ ὅμως ὁσάκις γίνεται λόγος περὶ τούτου εἰς τὰ βιβλία

τον, ἐκφράζεται ἀπροκαλύπτως κατὰ τῆς βιαίας διανομῆς. Ἀναφέρω τὰ πλέον καθαρὰ ἀποφθέγματα τοῦ ἐπὶ τοῦ προκειμένου:

Ἐν τῷ κυριωτέρῳ του ἔργῳ «Πρόοδος καὶ Πενία» λέγει: Ὡς μέσον πολὺ ἀπλούστερον, εὐκολώτερον καὶ ἡρεμώτερον τῆς δημεύσεως προτείνω τὴν κατάργησιν τῶν φόρων πλὴν τοῦ ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας». Εἰς τὰ «Κοινωνικά ζητήματα» γράφει: «Ὅταν πρόκειται περὶ πολιτισμένου πληθυσμοῦ τοιαῦτα μέτρα (διανομὴ τῶν γαιῶν) γίνονται ἀνενεργῆ καὶ ἀνωφελῆ».

Ἄλλοῦ πάλιν πρεσβεύει, ὅτι «ὁ τίτλος τοῦ μικροῖδιοκτητοῦ κατ' οὐδὲν ἔμπνέει μεγαλύτερον σέβας τοῦ τίτλου τοῦ μεγάλου εὐγενοῦς κτηματίου».

Καὶ πάλιν ἄλλοῦ: «Δὲν εἶναι διόλου ἀναγκαῖον νὰ μοιράσωμεν τὴν γῆν, τὸ μόνον ποὺ χρειάζεται εἶναι νὰ μοιράσωμεν δικαίως τὴν Ἑγγειον Πρόσοδον. Καὶ τοῦτο γίνεται κατὰ τὸν δικαιότερον τρόπον, ἐὰν καταργήσωμεν βαθμηδὸν τοὺς φόρους τοὺς ἐπιβαρύνοντας νῦν τὸ κεφάλαιον, τὴν ἐργασίαν καὶ τὰς βελτιώσεις, καὶ προμηθευθῶμεν τὰ ποσά, ὧσων ἔχει ἀνάγκη τὸ δημόσιον ἐκ τῆς φορολογίας ἐπὶ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας».

Ἐὰν ἡ μία τῶν θεωριῶν τοῦ Ἑρρίκου Τζώρτζ δίδει τὴν ἐξήγησιν διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀγροτικῆς μεταρρυθμίσεως εἰς τὴν Νοτιοσλαβίαν καὶ Ῥουμανίαν, ἡ ἄλλη θεωρία τοῦ ἐξηγεῖ τὴν αἰτίαν τῆς λαμπρᾶς ἐπιτυχίας τῆς ἑλληνικῆς μεταρρυθμίσεως.

Πρὸ μιᾶς ἑκατονταετίας περίπου ἀνεφάνη ἡ θεωρία τοῦ Μάλθου, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης αὐξάνει ταχύτερον ἀπὸ τὰ μέσα τῆς διατροφῆς, καὶ ὅτι συνεπῶς ἡ Γῆ ἐντὸς ὀλίγου θὰ εἶναι μικρὰ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὁ Ἑρρίκος Τζώρτζ ἀποκρούων ρητῶς καὶ κατηγορηματικῶς τὴν θεωρίαν τοῦ Μάλθου, γράφει εἰς τὸ βιβλίον του «Πρόοδος καὶ Πενία»:—«Καὶ τοι ἡ αὕξησις τοῦ πληθυσμοῦ ἐλαττώνει τὴν ἀναλογίαν τῆς φυσικῆς ἀποδόσεως, διότι ἀναγκάζει νὰ προσληφθῶσιν ὀλιγώτερον εὐφορα ἐδάφη,

μεγαλώνει ὅμως τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε νὰ ἀναπληρώνη τὴν ἐλάττωσιν ἐκείνην· 20 ἄνθρωποι συνεργαζόμενοι ἐκεῖ ὅπου ἡ φύσις εἶναι πενιχρά, παράγουν περισσότερον τοῦ εἰκοσαπλασίου τῆς ἀποδόσεως, ἢν δύναται νὰ παράγη εἰς ἐκεῖ ὅπου ἡ φύσις εἶναι εὐνοϊκή. Ὅσον πυκνότερος εἶναι ὁ πληθυσμὸς, τόσοον λεπτοτέρα εἶναι ἡ ὑποδιαίρεσις τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας, τόσοον οἰκονομικωτέρα ἡ παραγωγή καὶ ἡ διανομὴ καὶ συνεπῶς ἀληθεύει τὸ ἀντίθετον τῆς θεωρίας τοῦ Μάλθου . . . μεγαλύτερος ἀριθμὸς ἀνθρώπων δύναται νὰ παράγη μεγαλυτέραν ἀναλογίαν ἀγαθῶν καὶ πλερεστέραν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν παρὰ μικρότερος ἀριθμὸς».

Παράδειγμα τούτου ἡ σημερινὴ Ἑλλάς.

Ἐνῶ τῷ 1918 ἡ Ἑλλάς εἶχε πληθυσμὸν 4.500.000 καὶ ἔκτασιν 110.000 τετρ. χμ., ἀναλογοῦντα εἰς 40 κατοίκους κατὰ τετρ. χμ., ἡ ὀλίγον τι μόνον μεγαλυτέρα Ἑλλάς τοῦ 1928 ἔχουσα 6.200.000 κατοίκους καὶ 127.000 τετρ. χμ. εἶναι ἡ πυκνότερον κατοικημένη χώρα τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου μὲ 50 κατοίκους κατὰ τετρ. χμ.

Σημειωτέον ὅτι ἡ κατὰ 47 % αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ ὠφέλησε εἰς μεγαλυτέραν ἀναλογίαν τὸν ἀστικὸν πληθυσμὸν παρὰ τὸν γεωργικόν, ἀφοῦ οὗτος κατὰ τὴν ἀπὸ 1918 μέχρι 1928 δεκαετίαν ἀνέβη ἀπὸ 3.200.000 εἰς 4.200.000, ἦτοι κατὰ 31 %, ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς τῶν 81 πόλεων τῆς Ἑλλάδος ἀνέβη ἀπὸ 1.300.000 εἰς 2.300.000 ἦτοι κατὰ 54 %. Μὲ ἄλλας λέξεις, ἐνῶ τῷ 1918 εἰς ἕκαστον ἀστικὸν ἀναλογοῦν 3 χωρικοί, τώρα ἀναλογοῦν μόνον 2 χωρικοί εἰς ἕκαστον κάτοικον πόλεως.

Ἐὰν βλέπη τις τὰς μεγάλας προόδους εἰς τὴν οἰκονομικὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος, ὅχι ὅπως συνήθως λέγεται «παρὰ τὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ» ἀλλά, ὅπως πρέπει νὰ λέγεται «*συνεπείᾳ* τῆς αὔξησεως τοῦ πληθυσμοῦ», λυπεῖται ὅτι ἡ Μαλθουσιανὴ ἀντίληψις τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἔχει τόσο ῥιζωθῆ εἰς τὴν γενικὴν ἀντίληψιν τῶν πολιτικῶν, ὥστε ἐξακολουθοῦν νὰ ὀδηγοῦνται εἰς τὰς ἀποφάσεις των ἀπὸ τῆς ἰδέαν, ὅτι ἐλάττωσις τοῦ πληθυσμοῦ δύναται νὰ φέρῃ

«ἀντάλλαγμα» διὰ τὰ φρεῦ τόσον στενὰ σημερινὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος!

Καὶ πάλιν ζητῶ τὴν ἀναλογίαν εἰς τὴν μεγάλην διδάσκαλον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, τὴν Μελισσοκομίαν*

Ὅταν ὁ μελισσοκόμος ἔχη τὸ δυστύχημα νὰ χάσῃ μελίσσια ἀπὸ τὸν πάγον ἢ τὴν κακὴν ἐσοδείαν, δὲν πρέπει νὰ ἀδυνατίσῃ τὰ ὑπόλοιπα μελίσσια διὰ διανομῆς αὐτῶν εἰς πολλὰς κυφέλας, ἀλλὰ νὰ τὰ συγκεντρώσῃ καὶ νὰ προκαλέσῃ τὸν ἐντὸς αὐτῶν τῶν ἰδίων κυφελῶν πολλαπλασιασμόν, καθόσον δέκα δυνατὰ πυκνὰ κατοκημένα μελίσσια ἀποδίδουν περισσότερον ἀπὸ εἴκοσι ἀραιῶς κατοκημένα καὶ ψυχορραγούντα.

Ἡ μετατόπισις τοῦ Ἑλληνισμοῦ φέρει προσέτι καὶ ἄλλο παράδειγμα μεγίστης σημασίας ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Ἑγγείου Ἀξίας. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν ἢ κατὰ τὸ 1922 ὑπὸ τῶν ἀνταλλαξίμων εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην, τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Μικρασιατικὴν Ἑλλάδα ἐγκατελειφθεῖσα Ἑγγεῖος Ἀξία ἀνῆλθεν εἰς 216 ἑκατ. χρ. τουρκικῶν λιρῶν, ἤτοι περίπου 200 ἑκατ. ἀγγλ. λιρῶν. Σήμερον, συνεπεία τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ πολιτισμένου ὁμογενοῦς στοιχείου, ἢ Ἑγγεῖος Ἀξία ἀντιπροσωπεύει μόλις τὸ εἰκοστόν, ἤτοι περὶ τὰ 10 ἑκατομμύρια ἀγγλικῶν λιρῶν! — Τὸ ἀντίθετον συνέβη εἰς τὴν τέως ἔρημον Εὐρωπαϊκὴν Ἑλλάδα, ὅπου διὰ τῆς ἀφίξεως τῶν Προσφύγων ἐπολλαπλασιάσθη ἢ Ἑγγεῖος Ἀξία τῆς Μακεδονοθράκης καὶ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἄσχετον μὲ αὐτὰ εἶναι τὸ ζήτημα τῆς αὐξήσεως τῶν εὐκαιριῶν ἐργασίας καὶ ἐπιχειρήσεων. Ἐὰν αὐταὶ ὀλιγοστεύουν, ἐὰν ὑπάρχουν ἀκόμη εἰς ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης — ἀπὸ τῆς πλουσίας καὶ νικητρίας Ἀγγλίας μέχρι τῆς πτωχῆς καὶ ἠττημένης Αὐστρίας — ἑκατοντάδες χιλιάδων ἀέργων καὶ ἑκατομμύρια ἀνεπαρκῶς ἀσχολουμένων ἀνθρώπων, ἱκανῶν νὰ ἐργάζωνται, δὲν πταίου τὰ λιμνά-

* Ἴδε Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος 1928 σελ. 405.

ζοντα νερά τῶν ἐλῶν καὶ τῆς θαλάσσης, δὲν πταίει ἡ κερδοσκοπία τῶν μεγαλοκτηματιῶν καὶ ἡ ὀκνηρία τῶν μικροκτημόνων, δὲν πταίει ἡ ἀπλησία τῶν ξένων ἢ ἡ πενία τῶν Προσφύγων, ἀλλὰ κατὰ πρῶτον λόγον τὸ σημερινὸν φορολογικὸν σύστημα, ὅπερ μετὰ ἀσημάντων μόνον ἐξαιρέσεων ἐπικρατεῖ ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης.

Ποίαν τεραστίαν ἐξέλιξιν θὰ ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἡ Ἑγγεῖος Ἀξία, τὸ εὐαισθητότερον καὶ ἀκριβέστερον τοῦτο βαρόμετρον τῆς εὐημερίας ἐνὸς τόπου, εἰν ἐπαύαμεν νὰ τιμωρῶμεν καὶ νὰ περιορίζωμεν τὴν Γεωργίαν διὰ φόρων ἐπὶ τῆς ἀκαθαρίστου παραγωγῆς, αἰγοπροβάτων, σύκων, ἐλαίου καὶ σταφίδος, ἐπὶ τε τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ οἴνου, — τὴν βιομηχανίαν διὰ τῶν φόρων ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν, τῶν «καθαρῶν» λεγομένων κερδῶν, τοῦ κύκλου τῶν ἀμοιβῶν καὶ ἐργασίας, — καὶ τὸν πληθυσμὸν ἐν γένει διὰ δασμῶν, καὶ φόρων καταναλώσεως; Ἐὰν περιοριζόμεθα νὰ εἰσπράττωμεν διὰ Κράτος καὶ Δήμους τὸ ἴδιον σύνολον εἰσοδημάτων διὰ φόρου ἐπὶ τῆς Ἑγγεῖος Ἀξίας, ὅστις δὲν περιορίζει τὴν παραγωγὴν, εἰσπράττεται μετὰ μεγαλυτέρας βεβαιότητος καὶ διὰ μικροτέρων δαπανῶν καὶ ἐπιβαρύνει μόνον τὴν πραγματικῶς καθαρὰν πρόσοδον!

Ἐν Βιέννῃ, τὴν Πεντηχοστήν τοῦ 1929.

ΠΑΥΛΟΣ ΒΑΣ. ΓΙΑΝΝΗΛΙΑΣ

